

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

05 LUT. 2007

DDP-VI-041-38-HL/06
L.dz.577/07

Wg rozdzielnika

Przekazuję projekt ustawy zawodzie psychologa, z uprzejmą prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do dnia 21 lutego 2007 r.

Otrzymują:

1. Polskie Towarzystwo Psychologiczne
2. Polskie Towarzystwo Psychologii Zorientowanej na Proces
3. Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich
4. Stowarzyszenie Psychologów Sądowych w Polsce
5. Stowarzyszenie Psychologów Transportu w Polsce
6. Polskie Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów Psychologii
7. Ogólnokrajowe Zrzeszenie Związków Zawodowych Psychologów
8. Polskie Stowarzyszenie Psychologów i Terapeutów
9. Polska Federacja Psychoterapii
10. Instytut Analizy Grupowej „Rasztów”
11. Polskie Towarzystwo Psychoanalityczne
12. Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychoanalitycznej
13. Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej
14. Polskie Towarzystwo Psychologii Behawioralnej
15. Śląskie Stowarzyszenie Psychoterapeutów
16. Stowarzyszenie „Intro”
17. Wielkopolskie Towarzystwo Terapii Systemowej
18. Polskie Towarzystwo Terapeutyczne
19. Polskie Towarzystwo Psychoterapii Uzależnień
20. Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej
21. Polskie Towarzystwo Neuropsychologiczne
22. Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej „Integracja”
23. Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt
24. Instytut Terapii Gestalt
25. Krajowy Konsultant ds. Psychologii Klinicznej;
26. Krajowy Konsultant ds. Psychiatrii;
27. Krajowy Konsultant ds. Psychiatrii Dzieci i Młodzieży

MINISTER
z up.
PODSEKRETARZ STANU

Kazimierz Kuberski

Uzasadnienie do projektu ustawy o zawodzie psychologa

Konieczność wprowadzenia do porządku prawnego regulacji zapewniającej profesjonalizm wykonywania usług psychologicznych w Polsce zrodziła się z potrzeby wyeliminowania praktyk polegających na świadczeniu usług psychologicznych przez osoby nieposiadające odpowiednich kwalifikacji.

W przedstawionym projekcie określono zamknięty katalog usług psychologicznych oraz zdefiniowano poszczególne rodzaje usług.

Zgodnie z projektem tytułem psychologa może posługiwać się jedynie osoba mająca prawo wykonywania zawodu psychologa. Prawo to powstaje z chwilą wpisu na, prowadzoną przez wojewodę, listę psychologów. Minister właściwy do spraw pracy prowadzi Centralną Listę Psychologów. Wpisu na listę psychologów dokonuje się na wniosek osoby spełniającej warunki określone w art. 8 ustawy. Wpis podlega opłacie, która stanowi dochód budżetu państwa.

Warunki wpisu na listę psychologów określone są w projekcie ustawy w sposób uniemożliwiający uzyskanie prawa wykonywania zawodu osobom bez odpowiedniego wykształcenia i przygotowania zawodowego. Należy także podkreślić, że zgodnie z projektem, sam tytuł zawodowy „psycholog” podlega ochronie prawnej, a używanie tego tytułu przez osoby nieuprawnione będzie penalizowane (art. 43).

Osoba, która skończyła studia psychologiczne, a nie złożyła wniosku o wpis na listę psychologów w terminie 5 lat od dnia otrzymania dyplomu – zgodnie z projektem ustawy zobowiązana zostanie, przed wpisem na listę do odbycia na swój koszt przeszkolenia. Przeszkolenie musi także odbyć na swój koszt psycholog, który nie świadczył usług psychologicznych przez okres 5 lat.

W projekcie ustawy określono przypadki, w których następuje skreślenie z listy psychologów oraz wygaśnięcie prawa wykonywania zawodu psychologa.

Projekt nie ogranicza formy świadczenia usług psychologicznych. Psycholog może świadczyć usługi w ramach umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, może także prowadzić działalność gospodarczą we wszelkich dozwolonych prawem formach.

Działalność gospodarcza w zakresie świadczenia usług psychologicznych jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, wymaga jednak uzyskania wpisu do Rejestru Podmiotów Świadczących Usługi Psychologiczne. Rozwiązanie to ułatwi możliwość podjęcia działalności gospodarczej, zapewniając jednocześnie kontrolę bardziej rozbudowaną, niż w przypadku działalności nieregulowanej.

Podmiotem właściwym do prowadzenia rejestru jest wojewoda. Centralny Rejestr Podmiotów Świadczących Usługi Psychologiczne prowadzi minister właściwy do spraw pracy.

Zarówno wojewoda jak i minister właściwy do spraw pracy są upoważnieni do nadzoru nad prowadzoną działalnością regulowaną. W przypadku stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę warunków działalności określonych ustawą, przedsiębiorcy będzie można zakazać prowadzenia takiej działalności przez okres 3 lat (art. 25).

Projekt ustawy nie przewiduje istnienia samorządu zawodowego psychologów. Tworzenie samorządu nie jest bowiem obligatoryjne i, w przypadku zawodu psychologa, nie wydaje się być celowe ani niezbędne dla zapewnienia właściwego poziomu świadczenia usług psychologicznych. Przykłady innych samorządów zawodowych wskazują, że nadmierny korporacjonizm niejednokrotnie narusza zasady wolnej konkurencji i interesu społecznego, powoduje także wzrost cen oraz obniżenie jakości świadczonych usług.

Za naruszenie zasad wykonywania zawodu polegające na:

- 1) nieprawidłowym wykonywaniu zawodu wynikającym z braku wiedzy niezbędnej do wykonywania tego zawodu lub z braku należytej staranności;
- 2) przekroczeniu swoich uprawnień zawodowych;
- 3) nieposzanowaniu intymności i godności osobistej klienta;
- 4) niepoinformowaniu albo niewłaściwym poinformowaniu klienta lub jego przedstawiciela ustawowego o wykonywanych czynnościach zawodowych;
- 5) niedochowaniu tajemnicy zawodowej - psycholog podlega odpowiedzialności zawodowej przed Komisją Odpowiedzialności Zawodowej działającą przy ministrze właściwym do spraw pracy. W skład Komisji wchodzi 2 przedstawicieli ministra właściwego do spraw pracy, 1 przedstawiciel ministra właściwego do spraw zdrowia oraz 2 przedstawiciele reprezentujących środowisko psychologów.

Od orzeczenia wydanego przez Komisję obwinionemu przysługuje prawo wniesienia odwołania do sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

W przypadku ukarania obwinionego karą z tytułu odpowiedzialności zawodowej, wzmianka o tym zostaje umieszczona na liście psychologów oraz Centralnej Liście Psychologów. Po upływie okresu określonego w projekcie ustawy (art. 39) wzmianka zostaje z urzędu usunięta.

Projekt przewiduje przepisy karne. Kto świadczy usługi psychologiczne nie posiadając prawa wykonywania zawodu, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny. Tej samej karze podlega, kto zatrudnia na stanowisku psychologa osobę, która nie posiada prawa wykonywania zawodu.

Także kto składa niegodnie z prawdą oświadczenie o pełnym korzystaniu z praw publicznych oraz oświadczenie o niekaralności za popełnione umyślnie przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu oraz wolności seksualnej i obyczajności oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 22 ust. 4 projektu podlega karze ograniczenia wolności lub grzywny.

Karze grzywny podlega także psycholog, który nie zawiadomi organu rejestrowego o zmianie swoich danych.

W projekcie ustawy zawarty jest przepis określający warunki wpisania na listę psychologów osób, które ukończyły studia przed wejściem w życie ustawy. Są to osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy będą posiadały dyplom: magistra psychologii wydany przez polską uczelnię, magistra filozofii chrześcijańskiej ze specjalizacją filozoficzno-psychologiczną uzyskany na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej w zakresie psychologii uzyskany w Akademii Teologii Katolickiej.

Na listę, na zasadach określonych w projekcie ustawy, wpisuje się także osoby, które zaliczyły ostatni semestr na magisterskich studiach na kierunku psychologia na polskiej uczelni oraz świadczyły usługi psychologiczne przez co najmniej 5 lat w ciągu ostatnich 7 lat przed dniem wejścia w życie ustawy.

Z doświadczenia praktycznego wynika bowiem, że istnieją osoby, które posiadają tzw. absolutorium z psychologii i kilka lat praktyki w świadczeniu usług psychologicznych. Wydaje się, iż osoby te nie są wcale gorzej wykwalifikowane niż osoby, które dopiero ukończyły studia psychologiczne i nie mają żadnej praktyki.

Projekt ustawy daje także szansę osobom, które posiadają dyplom magistra inny niż dyplom magistra psychologii, a świadczyły usługi psychologiczne przez co najmniej 5 lat w ciągu ostatnich 7 lat przed dniem wejścia w życie ustawy. Osoby te są tymczasowo wpisywane na listę psychologów pod warunkiem przedstawienia wydanego przez odpowiednie władze polskiej uczelni wyższej zaświadczenia o rozpoczęciu lub kontynuacji studiów wyższych na kierunku psychologia.

Projekt nakłada na te osoby obowiązek corocznego przedstawiania aktualnych zaświadczeń o kontynuacji studiów wyższych na kierunku psychologia pod rygorem skreślenia z listy psychologów. Po ukończeniu studiów psychologicznych są obowiązane dostarczyć do właściwego wojewody, pod rygorem skreślenia z listy psychologów, w terminie 7 lat od dnia wejścia w życie ustawy odpis dyplomu magistra psychologii.

Ocena skutków regulacji:

1. Podmioty, których dotyczy proponowana regulacja:

Regulacja dotyczy:

- 1) osób świadczących usługi psychologiczne;
- 2) osób, które ukończyły studia psychologiczne;
- 3) ministra właściwego do spraw pracy;
- 4) Ministra Sprawiedliwości;
- 5) ministra właściwego do spraw zdrowia;
- 6) sądów;
- 7) wojewodów.

2. Skutki dla finansów publicznych i budżetów samorządu terytorialnego:

Skutki dla budżetu państwa:

Dochody – przyjmując, że w pierwszym roku obowiązywania ustawy na listę psychologów wpisze się 15.000 osób (przyjmując, że zostanie pobrana opłata w wysokości 50 zł od osoby) – dochody wyniosą 750.000 zł. W następnych latach – ze względu na znacznie mniejszą liczbę wpisów – dochody będą maleć.

Skutki dla wojewodów – przyjmując konieczność zatrudnienia w każdym urzędzie wojewódzkim dwóch dodatkowych osób (przyjmując wynagrodzenie: 2 000 zł miesięcznie, które otrzyma pracownik oznacza dla pracodawcy wydatek na wynagrodzenia - koszt pracy¹ -

¹ W sytuacji, gdy pracownik otrzymuje 2000 zł brutto wynagrodzenia pracodawca ponosi jeszcze dodatkowe koszty tzn. opłaca składki na ubezpieczenie społeczne, na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a także na Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzony w zakładzie pracy. W warunkach urzędu państwowego powinien przewidzieć również środki na dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. trzynastkę) oraz premię regulaminową.

miesięcznie ok. 3 400 zł): do prowadzenia listy psychologów, oraz Rejestru Podmiotów Świadczących Usługi Psychologiczne, a także zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem (5 000 zł za komputer) wydatki wynoszą:

Pracownicy: po 81.600 zł rocznie w każdym województwie (w sumie – 1.306 tys. zł rocznie – dla wszystkich województw). Zdaniem projektodawców tak wysoki koszt będzie poniesiony jedynie w pierwszym roku funkcjonowania systemu, gdyż po zbudowaniu rejestru na bieżąco będzie prowadzona jedynie jego aktualizacja, co nie będzie tak absorbujące jak jego budowanie od podstaw.

Komputery z oprogramowaniem: 160.000 zł jednorazowo (koszt ten może być niższy, jeśli urząd dokona zakupów w ramach większej akcji doposażania w sprzęt komputerowy).

Skutki dla ministra właściwego do spraw pracy: konieczność zatrudnienia 6 dodatkowych osób (przyjmując wynagrodzenie 2.000 zł na osobę z zastrzeżeniem jak wyżej – że faktyczny koszt ministerstwa to ok. 3 400 zł miesięcznie) do prowadzenia Centralnej List Psychologów, Centralnej Listy Osób Świadczących Usługi Psychologiczne, do obsługi Komisji Odpowiedzialności Zawodowej oraz Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, do wykonywania zadań ministra wynikających z konieczności stosowania przepisów o uznawaniu kwalifikacji zawodowych psychologów z UE, EOG oraz Konfederacji Szwajcarskiej, koszty zakupu sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem (5 000 zł za komputer).

Ponadto należy wziąć pod uwagę koszty wynagrodzenia dla członków Komisji Odpowiedzialności zawodowej oraz Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej (liczone jako wysokość minimalnego wynagrodzenia - od 1 stycznia 2007 r. – 936 zł).

Pracownicy: 326 400 zł rocznie (koszty pracy dla ministerstwa)

Komputery z oprogramowaniem: 30.000 zł jednorazowo

Wynagrodzenie Rzecznika: 11.232 zł rocznie

Wynagrodzenie Komisji: 56 160 zł rocznie

Wprowadzenie ustawy nie wywołuje skutków dla finansów samorządu terytorialnego.

3. Wpływ na rynek pracy:

Wejście w życie projektu ograniczy możliwość świadczenia usług psychologicznych.

4. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw:

Wejście w życie projektu nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ na rozwój regionalny:

Projekt regulacji nie wpłynie na rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne:

Projekt ustawy będzie przedmiotem konsultacji społecznych z organizacjami reprezentującymi środowisko psychologów oraz środowiskiem naukowym psychologów:

- 1) Polskie Towarzystwo Psychologiczne;
- 2) Polskie Towarzystwo Psychologii Zorientowanej na Proces;
- 3) Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich;
- 4) Stowarzyszenie Psychologów Sądowych w Polsce;
- 5) Stowarzyszenie Psychologów Transportu w Polsce;

- 6) Polskie Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów Psychologii;
- 7) Polskie Stowarzyszenie Psychologów i Terapeutów;
- 8) Polska Federacja Psychoterapii;
- 9) Instytut Analizy Grupowej „Rasztów”;
- 10) Polskie Towarzystwo Psychoanalityczne;
- 11) Ogólnokrajowe Zrzeszenie Związków Zawodowych Psychologów;
- 12) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychoanalitycznej;
- 13) Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej;
- 14) Polskie Towarzystwo Psychologii Behawioralnej;
- 15) Stowarzyszenie „Intro”;
- 16) Polskie Towarzystwo Neuropsychologiczne;
- 17) Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej;
- 18) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Uzależnień;
- 19) Polskie Towarzystwo Terapeutyczne;
- 20) Wielkopolskie Towarzystwo Terapii Systemowej;
- 21) Śląskie Stowarzyszenie Psychoterapeutów;
- 22) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt;
- 23) Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej „Integracja”;
- 24) Instytut Terapii Gestalt;
- 25) Instytut Psychologii PAN;
- 26) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 27) Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”;
- 28) Forum Związków Zawodowych;
- 29) Krajowy Konsultant ds. Psychologii Klinicznej;
- 30) Krajowy Konsultant ds. Psychiatrii;
- 31) Krajowy Konsultant ds. Psychiatrii Dzieci i Młodzieży.

Tekst projektu ustawy z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

7. Zgodność z prawem unijnym:

Zaproponowana regulacja jest zgodna z prawem unijnym.

Projekt nie podlega notyfikacji na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.)